

Když turistická hůl, tak s harmonikou či slivovicí

Konečně se dostavilo slunečné a teplé letní počasí, které nejednoho z nás láká k vycházkám po okolí.

Vydat se můžete například na některý z výletů připravených v rámci 23. ročníku Mezinárodního týdne turistiky na Valašsku, který probíhá právě v těchto dnech (konkrétně od 13. do 20. července).

Kořeny organizované turistiky v našem regionu spadají už do konce 19. století. U jejich počátku stála roku 1884 frenštátská Podhorská jednota Radhošť, jejímž cílem bylo: „návštěvu hor a zajímavých krajín moravskovalašských usnadňovati, lásku k nim pěstovati a k vědeckému

prozkoumání Valašska přispívati.“ Ve Vsetíně začal první turistický klub působit o 40 let později.

A čím byli naši první turisté vybaveni? Třeba čagany.

A co že to podivné slovo znamená? Jeho původ pochází asi z tureckého čakan – bojová sekyra (na Chodsku se dodnes užívá čakan – hůl opatřená nahoře sekyrkou, jako krojový doplněk). Podle Ottova slovníku naučného (1892) čaganem „zove se na Moravě tlustá hůl s ohnutou rukojetí“.

Tyto opěrné vycházkové hole byly vyráběny z kořenového dřeva a deformovaných větví a kmínků listnatých stromů či jalovce.

Hotovily se často z jednoho kusu dřeva, přičemž zahnutí držadla se dosahovalo ohýbáním vařeného nebo napařovaného dřeva za tepla.

Hromadnou výrobou zdobených čaganů proslul ve 40. a 50. le-

tech 20. století Josef Oškera (1894-1963) ze Všeminy.

Na obrázku je jeden z jeho výrobků uložený ve sbírkách vsetínského muzea. Je z jalovcového kořene doplněného uprostřed řezbou prasete, s rukojetí řezbou do tvaru lišky. Zajímavá je její multifunkčnost – do masivu hole je v horní části vsazena foukací harmonika a některé výstupky kořene jsou upraveny jako myslivecké vábničky. Asi největší atraktivnost této hole ovšem dodává zabudovaná lahvička na slivovici.

Túry s Oškеровými čagany musely být jedna radost. Z jejich mnohostranného využití by si jistě mohli brát příklad mnozí současní výrobci turistických holí.

Mgr. Milada Fohlerová, etnograf, MRV, Vsetín

Obr.: Hůl – „čagan“ J. Oškery.
Foto: M. Ošťádal